

devojka s plaže

vasa pavković

Devojka je silazila na peščanu plažu kamenim stepeništem. Njene potpetice su kratkim, energičnim udarcima remetile ritmični šum morskih talasa. I ovog jutra je navukla farmerice i crvenu majicu s crnom kragunicom. Dečak spazi kako se među prstima njene desne ruke belasa pisamce. Ona klimu glavom i bez žurbe ode ka kući na stubovima koja se nalazila nekih tri-desetak metara dalje od mesta na kome je dečak bacao udice i na kome je trenutno sedeo, igrajući se meduzama indigo-plave boje koje je more te noći naplavilo i čvorovima dubinskih algi...

Iza njenih potpetica u vlažnom pesku ostade oštri trag kao da je plažom prošla dvonoga koza. Dečak zabi šiljati štapić u klobuk meduzinog tela koji prsnu kao trull plod. Fijuk vetra s mora natera ga da podigne glavu i zagleda se u džinovske ljubičaste oblake koji su se komešali nad pučinom. Dolazi zima, pomisli.

Dok je maločas mimolazila njegovu telo, primetio je, pod majicom, njene okrugle grudi i krupne bradavice. Zapazio je to i ranije. Otišla je prema kući, ljuljajući se kao lađa.

Svakog jutra, posle nabrzinu sažvakano doručka, trčao je do plaže, izvlačio svoje ribarske nizove s udicama i proveravao da li se u toku noći na meku zakačila mlada ajkula, morska mačka ili ugor. Jutros se uhvatila golfska raža, srednje veličine, crna kao ter. Mogao je da je ostavi na pesku – bez vode – ugibala je za pola sata. Ali on je zario oštricu svog dugog ribarskog noža, odmah ispod njenih šiljastih, ružičastih usnica i povukao ga nadole, stojeći desnom nogom na ribljem kljunu, a levom na repu u obliku trozupca koji se završavao otrovnom bodljom, zasecajući, sve do analnog otvora što se zgrčio i odmah potom opustio kao šaka. Izvadio je riblju utrobu i bacio je u more. Oprao je ruke, zavittao nanovo namamčene udice ka vodi i okačivši mrtvu ražu o klin na obalskom zidu, vratio se igri s meduzama. U svakom slučaju, morao je dugo da čeka na devojčin dolazak.

Ponekad, ali izuzetno retko, ona ne bi došla u kuću na stubovima. Dečak nije slutio razloge, niti je zbog njih lupao glavu. Tada bi mu se pre podne oteglo i on je mislio o predstojećim kišnim danima. Posmatrao je mala jata henljevih čigri kako preduzimljivo i komično u isti čas trče vlažnom ivicom koja je delila more od kopna, štulaste jarkocrvene noge ptica, vitak i sjajan crni kljun kojim su lovile morske crve i pužice. Ili je gledao besnu borbu kraba – rakova ili osluškivao mutni zvuk eskadrile bombardera koji su ko zna koliko daleko i visoko leteli prema Ostrvima.

Nekoliko puta, kad se devojka ne bi pojavila (laganim koracima), (klimanjem glavom), (nekad osmehnuta), (ponekad zbunjenog lica), on je odlazio do kuće na stubovima i sa njene zadnje strane, verući se uz noseći stub spratno kao mlad pavijan, kroz kupatilski prozor, ulazio u njenu unutrašnjost. Tada je prepodne provodio razgledajući sobe, fotografije na njihovim drvenim zidovima, preparirane morske ptice po policama (galebove i fregate), gomile nerazumljivih ribarskih alata obojenih masnim bojama.

Naročito su ga privlačile fotografije.

Fotografija brkatog diva u prugastom trikou u čijem dnu je pročitao datum 1886 – 1937; fotografija sredovečne, debele žene u tamnoj haljini na čijem se krilu smestila bela karmelićanska mačka; fotografiju sedmorice nasmejanih mladića u bezbol-dresovima i jedan kolor iskrzanih ivica devojke koja prolazi plažom u farmericama i crvenoj majici – iza nje nazirala se kuća na stubovima.

Kroz žičana vrata predsoblja dopirala je bela svetlost neba i zelena svetlost mora. Odatle je eventualno mogla da ga vidi i on je letos naglavce skakao sa stene, dvadesetak metara udesno od kuće, nadajući se da će opaziti njegov rizični let. Fotografiju pilota otkrio je kasnije. Pilot je, mislio je dečak, ratovao u bombarderu, iznad dalekih ostrva nepoznatog kontinenta. Poletao je odlučnog lica, mahnuvši mehničarima i posadi s piste nosača, i napravivši počasni krug oko plovilice odlazio na zadatak. Eskadrila je napredovala satima ka teritoriji neprijatelja, dečak je video, (na filmu), kako naši protivnici dočekuju bombardere vatrom protivavionskih topova, čuo je kanonadu baraža, video kako bombarder pogoden u krilni rezervoar bukneći ponire kao zvezda padalica, zahvaćen lancima plamena, stežući komande, odlučnog lica, usmeravajući aparat ka dokovima, zatim bi buknula čitava luka i vatreni zidovi napalima su kao tajfun parali magacine, zgrade, svetionik, paleći vazduh, pretvarajući lučki koridor u beskrajni vatreni stub...

Devojka je međutim stajala nad njim. Bilo je to onog prepodneva kad je usnuo u kući na stubovima. Osmehivala se, preprečivši mu izlaz.

Okrenuvši pogled od mora koje se naglo mračilo, opazio je njenu siluetu pod pokrivenom verandom kuće na stubovima. Pomislio je da li da krene kući. Pomislio je na pilota i osetio stid. Pomislio je kako bi se izvukao iz situacije u koju je dospao – upravo kao pripovedač koji se podaje tabuu. Ovako, znači.

Pokušao sam, dakle, da se izvučem. Čuo se užasni ruk topova, huk eskadrile. Visoko iznad modrog lica pučine avioni su leteli prema dalekim ostrvima. Samo u snu sve je bilo jednostavno: pantalone su ležale na podu, kao utroba rasklaćene ribe, njena crvena majica je polako klizila, otkrivajući rez tamnije puti – sve što je dečak zamišljao: telo koje je mirisalo po ribama, i dok sam mu pomagao, i njemu i meni, pišući, dopuštao sam da pruže svoje prste kroz njenu rđastu kosu, da bih okončao sliku – sazvežđe pegica na njenom licu.

Spazio je pismo među devojčinim prstima, mahala je njime kao ogledalcetom. Začas je video samo njenu priliku pod terasom kuće na stubovima, a onda ponovo par čigri kako trči po pesku zabadajući kljunove u vlažni pesak, i zatim levo iznad obaloutvrde krupne, crvene plodove nara koji su visili u bodljikavom lišću. Činilo mu se da je vreme da učini nešto odvažno i okonča ovu priču zato sam svim srcem bio uz njega kad je ustao i koračajući pored tragova devojčinih stopa u pesku krenuo prema kući na stubovima. Poslednjih desetak metara je gotovo trčao, dok su jata srebrnih čiova uz pištave krike bežale dalje od obale, kupajući svoje senke na površi potamnelog mora.

Ustrčavši uz drvene stepenike, on uzbuđeno pritrča do žičanih vrata gde ga je, kako sam od početka nameravao, čekala devojka u farmericama i plavičastoj majici koju je tog jutra navukla. Trebalo je nešto da kaže, nisam znao šta, pa je samo ispružio umrljane ruke prema njenom pogledu i ona mu, shvativši našu muku, pokretom glave pokaza put do kupatila koji je, oboje su to znali, njemu ionako bio poznat.

cvet staniola

dušan patić

TIHI VAZDUH

1.

*Sloboda izbora vetrenjači
Svakodnevno brijem novo lice*

2.

*Zadah okova zelenih bura
Pirinčana polja*

3.

Poslušaj savet

4.

*Sve u crno
Nepoznato
Zadovoljstvo*

5.

*Hipnotisani pritisak
Tihog vazduha*

6.

Dodirni me...

7.

Predaja žbunja duhova

ŽIVA-VODA

1.

Voda kupinovog soka

2.

*Prekriven prostorom
Cvet staniola*

3.

Pesnica steže žice

4.

*Stari hleb u mrvama
Moli i liže
Zabijeni ekser*

5.

Kucati u različiti prozor

KLASIČNI DŽENTLMEN

1.

*S lutkom kraj lica
Alt flauta
Zakucana ekserom za zid
100 000 dolara za dodir*

2.

*Ženske karte
Suze na palmama
Ansambli
Večito zamišljen*

3.

*Gole dojke
Zakopane
U pesku
Kose
Oči
Lutaju u čaši
Novog sveta
Slatka smrt*

4.

*Spavačica piše pesmu
100 000 razloga za
Pustiti život iz*

*Žila
Kockasti lavirint
Za beli susret s njim
Miris njene kose
Lomi mesečev put
I tragovi njeni
U
Kutu
S žoharom se druže
Prazna je kuka
Vino je iz flaše
Klasični džentlmen
S alt flautom*